

Historisch
College
FNI

Jaarplan 2021 (en verder)

Historisch College FNI

Auteurs

Bart Grob

Mireille Hoffmann

Pieterbas Lalleman

Manon Parry

Hanna Pennock

Petrie Roodbol

Hugo Schalkwijk

Inhoud

Inleiding.....	3
Aanleiding en achtergrond.....	3
Doelen Historisch College FNI	3
Doelgroepen.....	4
Historisch College FNI in 2020.....	5
Coronacrisis.....	5
Dag van de verpleging.....	6
Het Florence Nightingale Symposium	6
Jonge Historicus van het Jaar	6
Doelen Historisch College FNI in 2021 (en verder)	7
Historisch College FNI strategisch: Museumstatus, vervlechting V&VN en bedrijfsvoering. 7	
Bedrijfsvoering	7
Collectie.....	8
Publiek.....	8
Historische tafel: Museale activiteiten & public engagement.....	9
Historische tafel: Onderwijs & kennisinfrastructuur	9
Historische tafel: Erfgoed & collectie.....	10

Inleiding

Aanleiding en achtergrond

Geschiedenis inspireert, stimuleert kritisch denken en helpt ons complexe situaties in de huidige maatschappij beter te begrijpen. In de afgelopen decennia, waarin technologische ontwikkelingen elkaar in rap tempo opvolgden, is de wereld waarin wij leven drastisch veranderd. Dat geldt ook voor de verpleegkunde en verzorging. Het bestaande beeld van het werk veranderde echter niet altijd mee. Geschiedenis helpt met het zichtbaar maken van cruciaal verpleegkundig en verzorgend werk en vitale ideeën.

Het Florence Nightingale Instituut opende in 1998 haar deuren als het Nationaal Museum Verpleging en Verzorging in Angerlo. In 2002 verhuisde het museum naar het Witte Huis in Zetten. Sinds 2014 is het museum, onder de naam Florence Nightingale Instituut (FNI), volledig digitaal. Het was een unicum in de museumwereld, dat het FNI bekroond werd met het behalen van de felbegeerde museumregistratie, als eerste Nederlandse online museuminstelling.

Na ruim twintig jaar was het tijd voor een volgende belangrijke stap: de verdere inbedding in de kennisinfrastructuur van verplegend en verzorgend Nederland. In 2019 werd de overstap van het Florence Nightingale Instituut naar de beroepsvereniging V&VN definitief. Dit betekent een duurzame waarborging van het erfgoed van de verplegende beroepen onder de vleugels van V&VN. Het Florence Nightingale Instituut gaat bij V&VN verder als het Historisch College FNI. Dit onafhankelijke college bestaande uit toonaangevende verpleegkundigen, historici en erfgoed specialisten geeft sturing aan het online museum (FNI.nl), stimuleert verpleegkundig historisch onderzoek en fungeert tevens als liaison in het netwerk van betrokken verpleegkundig en medisch historici.

Doelen Historisch College FNI

Het Historisch College FNI neemt een centrale rol in het borgen en uitdragen van de geschiedenis van de verpleging en verzorging in Nederland. Onze doelen:

- Het op innovatieve wijze stimuleren van historische kennis bij verpleegkundigen en verzorgenden via het platform FNI.nl. Het platform draagt daarmee bij aan de identiteitsontwikkeling, het kritisch denken, de positie en de invloed van verpleegkundigen.

- Het onderstrepen van de onmisbaarheid van de verplegende en verzorgende beroepen bij het algemene publiek door het stimuleren en beschikbaar maken van historisch onderzoek.
- Het vanuit een historisch perspectief helpen duiden van de huidige dynamiek in de zorg. En op die wijze actief bijdragen aan oplossingen voor actuele vraagstukken die spelen in de verpleging en verzorging.
- Het bewaken, behouden en verzamelen van het verpleegkundig erfgoed.

Het Historisch College FNI gaat verder met het opbouwen en onderhouden van een verpleegkundig en verzorgend historisch netwerk met de bijbehorende, robuuste academische kennisinfrastructuur, waarin wij een centrale rol vervullen. Onze filosofie is dat wij de collectie op laagdrempelige wijze aanbieden aan een breed publiek. Dit doen wij op verschillende innovatieve wijzen, zowel offline met pop-upexposities, als op het online museum FNI.nl. Verder stimuleert het Historisch College FNI wetenschappelijk onderzoek naar de geschiedenis van de verpleging en verzorging en helpt bij het uitdragen van deze kennis over de verplegende en verzorgende beroepen in Nederland. Daarnaast streven wij naar een historische component in de curricula van verpleegkundigen en verzorgenden, bijvoorbeeld door het aanbieden van handzame modules, online tools en gastlessen. Tot slot dragen wij als geregistreerd museum de plicht om onze museumcollectie en archief te bewaken volgens standaarden uit de [Museumnorm 2020](#). Daarnaast streven we naar het verduurzamen van onze collectie door verdere digitalisering en ontsluiting.

Doelgroepen

Het Historisch College FNI richt zich op:

- Verpleegkundigen, verzorgenden en MBO-, HBO- en WO- studenten die zich met de verpleging en verzorging bezig houden.
- Onderzoekers, verplegingswetenschappers en historici die geïnteresseerd zijn in verpleegkundig historisch onderzoek.
- Iedereen die meer wil weten over de geschiedenis van de verpleging en verzorging.

Historische kennis draagt bij aan het vormen van een eigen identiteit, inspireert, vergroot kritisch denken en helpt ontwikkelingen in een breder perspectief te zien. Zo wordt uit de geschiedenis het belang van sterk gepositioneerde verpleegkundigen duidelijk. Zij inspireren als rolmodellen huidige verpleegkundigen en verzorgenden om hun stem te laten horen en

zich te profileren in maatschappelijke debatten maar ook binnen organisaties en in beleids- en politieke arena's. Daarnaast zijn beroepsgenoten uit het verleden inspiratiebronnen voor het nadenken over hoe goede zorg eruit moet zien. Dit zal bijdragen aan het aantrekken van nieuwe leden van V&VN en professionals in het werkveld.

Historisch College FNI in 2020

2020 was een veelbewogen jaar. In januari begon Hugo Schalkwijk als adviseur van het nieuw te vormen college bij V&VN. Het nieuwe kantoor van V&VN werd op passende wijze historisch aangekleed en voorzien van een tafel vol objecten uit de collectie van FNI. De Frederike Meyboombibliotheek verhuisde van Culemborg mee naar Papendorp terwijl het archief en de museumcollectie werden ondergebracht in een nieuw depot. Aldaar worden deze in goede klimaatomstandigheden beheerd en verder ontsloten.

Alle pijlen waren gericht op een landelijk breed uitgemeten editie van de Dag van de Verpleging, dit jaar de 200^e geboortedag van Florence Nightingale. In maart werd dit alles echter een halt toegeroepen door de uitbraak van het coronavirus in Nederland. De prioriteiten binnen V&VN werden grondig opgeschud, alles kwam in het teken te staan van het zo goed mogelijk vertegenwoordigen van de achterban in deze crisistijd. Ook voor de adviseur van het Historisch College FNI betekende het een grondige verandering van de plannen. Hieronder volgt een opsomming van de activiteiten van het FNI in het afgelopen jaar.

Coronacrisis

Bij aanvang van de coronacrisis sloot het FNI aan bij andere erfgoedinstellingen die deze crisis live wilden documenteren. Belangrijk, verzamel je de ervaringen van verpleegkundigen en verzorgenden niet (goed), dan dreigen deze met verloop van tijd verloren te gaan. Dat heeft de geschiedenis helaas maar wat vaak uitgewezen. Op FNI.nl werd de [COVID-19 verhalenbank](#) gelanceerd, een plek waarop verpleegkundigen en verzorgenden op laagdrempelige wijze hun verhaal kwijt kunnen. Met behulp van bredere verspreiding middels V&VN kanalen, verenigingsbesturen en vakbladen zoals Nursing, werd de verhalenbank aangekaart bij de beroepsgroep. Inmiddels zijn tientallen verhalen te lezen van uiteenlopende groepen. Van IC- en SEH-verpleegkundigen in het ziekenhuis, tot aan docenten verpleegkunde die bijsprongen toen de nood het hoogst was. Deze persoonlijke verhalen vormen een waardevolle aanvulling op het corona-archief. Met deze verhalen blijft de stem van verpleegkundigen en verzorgenden goed bewaard.

Samen met Kim Marquardt, IC-verpleegkundige, ontwikkelde FNI een eigen digitale tentoonstellingsruimte in de tentoonstelling '[Corona in de Stad](#)' van het Amsterdam

Museum. Kim Marquardt maakte tijdens de coronacrisis indrukwekkende foto's van haar werk en het werk van haar collega's op de intensive care. De tentoonstelling kreeg veel aandacht en gold als publiekstrekker van het gehele project. De webpagina werd in korte tijd ruim 60.000 keer bekeken en breed uitgemeten in de landelijke pers. Ook in het geschreven woord werd er door het Historisch College aandacht besteed aan de coronapandemie. Zo schreef Hugo Schalkwijk stukken voor [V&VN](#) en in [TVZ](#) en verzorgden Pieterbas Lalleman en Hugo Schalkwijk een hoofdstuk in het boek [Besmet!](#) van Rijksmuseum Boerhaave.

De adviseur van het college nam naast zijn eigen werk een dagdeel per week het coronameldpunt van V&VN voor zijn rekening.

Dag van de verpleging

Hoewel het oorspronkelijke plan, het maken en laten rondreizen van de pop-up expositie '200 jaar onmisbaar' helaas niet doorging, stond er evengoed een rijk programma klaar op 12 mei. De digitale fototentoonstelling '[200 jaar onmisbaar](#)' werd 3500x bekeken. TVZ pakte voor de gelegenheid uit met een historisch themanummer. Hugo Schalkwijk verzorgde hierin een artikel over [Florence Nightingale als statistica](#) en over [verpleegkundig leiderschap ten tijde van de aidsepidemie](#) (1981-1996). Daarnaast kwam het FNI veelvuldig in de media. Zo sprak Hugo Schalkwijk tijdens Spraakmakers (Radio 1), De Nieuws BV (Radio 1) en Bert op 5 (Radio 5) over Florence Nightingale en haar invloed op de verpleegkunde van nu. Daarnaast werkte FNI mee aan een item over de geschiedenis van de verpleging in het Seniorenjournaal (Omroep Max), een [muzikaal optreden in het oude Prinsengrachtziekenhuis](#), een tentoonstelling over 200 jaar verpleegkunde in het OLVG ziekenhuis. en een mooie infographic over de verpleegkunde in de [Volkskrant](#).

Het Florence Nightingale Symposium

Het 5^e jaarlijkse Florence Nightingale Symposium moest de officiële overgang naar V&VN en de installatie van het Historisch College FNI vieren. In verband met de corona maatregelen moest de vorm van het symposium worden aangepast om toch doorgang te kunnen vinden. Zonder publiek werd er *coronaproof* een [podcast](#) opgenomen met de nieuwe collegeleden. Daarnaast kregen enkele prominenten uit de verpleeg- en erfgoedwereld, zoals Marjan Kaljouw en Irene Asscher, de gelegenheid enkele woorden van verwachting uit te spreken over het Historisch College FNI. De boodschap was duidelijk: FNI kan bij V&VN een centrale rol vervullen als 'geheugen van de verpleging en verzorging' en bijdragen aan het verbeteren van de positie van verpleegkundigen en verzorgenden in de maatschappij.

Jonge Historicus van het Jaar

In oktober werd Hugo Schalkwijk verkozen tot [Jonge Historicus van het Jaar](#). Naast deze mooie titel betekent dat dat Jonge Historici het Historisch College FNI een jaar lang

ondersteunt met het uitvoeren van ons plan: een brug slaan tussen jonge historici en de gezondheidszorg. Jonge historici kijken met een frisse blik naar de zorg en kunnen nieuwe inzichten verschaffen in langlopende knelpunten. Daarnaast kunnen zij, bijvoorbeeld door het uitvoeren van publieksprojecten of het schrijven van boeken, bijdragen aan een breder maatschappelijk besef van de onmisbaarheid, en daarmee ook de invloed, van verpleegkundigen en verzorgenden.

Doelen Historisch College FNI in 2021 (en verder)

Voor 2021 zijn er doelen geformuleerd voor 4 deelgebieden van het Historisch College FNI. Het Historisch College FNI intern bij V&VN en drie historische tafels, elk met inhoudelijke doelen. Alle deelgebieden met bijbehorende doelen zijn in sub paragrafen uitgewerkt.

Historisch College FNI strategisch: Museumstatus, vervlechting V&VN en bedrijfsvoering

Doel 1: In 2021 is FNI klaar voor een eventuele audit van het Museumregister in 2022.

Doel 2: In 2021 is de vervlechting (bedrijfskundig, juridisch, bestuurlijk) van FNI en V&VN voltooid.

In 2020 is het Florence Nightingale Instituut overgegaan naar V&VN. Het Florence Nightingale Instituut staat (als eerste online museum) geregistreerd in het Museumregister. Een waardevol keurmerk voor instellingen die aantoonbaar voldoen aan criteria voor een kwalitatief hoogwaardige invulling van de functies van een museum. Vanaf vijf jaar na herijking van het keurmerk worden instellingen steekproefsgewijs ge-audit. FNI behaalde de herijking in 2017. Dit betekent dat ons museum vanaf 2022 weer ge-audit kan worden. Voor die tijd moeten zaken die veranderd zijn sinds onze verhuizing naar V&VN, denk bijvoorbeeld aan de rechtsvorm (overgang stichting FNI naar vereniging V&VN) en de governance structuur, voor iedere partij helder zijn en voldoen aan de [Museumnorm 2020](#). In het plan wordt dieper ingegaan op het verstevigen van het Historisch College FNI aan de hand van de verschillende pijlers van de Museumnorm 2020: bedrijfsvoering, collectie en publiek.

Bedrijfsvoering

Er moet een besluit worden genomen over het al dan niet voortzetten van de Stichting Florence Nightingale Instituut. De stichting is vorig jaar doelbewust in de lucht gehouden vanwege de ANBI status die zij heeft, met alle voordelen van dien. Ook de registratie in het Museumregister is gekoppeld aan de stichting. De doelen van Stichting Florence Nightingale Instituut zijn op dit moment ondergebracht bij V&VN, hierover is in april 2020 contact geweest met notaris Hartog Heuff (zie bijlage). Dit brengt echter onduidelijkheden met zich mee. Zo heeft FNI een aparte lopende rekening waar donaties en het vriendengeld op wordt gestort. De stichting heeft daarnaast een eigen bestuur, zoals voorgeschreven staat in de statuten. Het college en V&VN buigen zich over de vraag of de stichting moet blijven

voortbestaan, wat de gevolgen zijn van eventuele opheffing voor de ANBI-status en schenkingen aan het Florence Nightingale Instituut.

Voorstel bij opheffing: We vragen alle vrienden van Florence Nightingale Instituut, vriend te worden van het Historisch College FNI tegen het oude tarief (22,50 per jaar). Lidmaatschap van V&VN is hiervoor niet vereist. Daarnaast vragen we alle V&VN leden ook om vriend te worden van het Historisch College FNI, dit tegen een gereduceerd tarief van bijvoorbeeld 5,- per jaar. In ruil hiervoor krijgen zij onder andere korting op het jaarlijkse Florence Nightingale Symposium en andere activiteiten die het museum onderneemt. Daarnaast worden zij op de hoogte gehouden van het laatste nieuws op het gebied van de geschiedenis van de verpleegkunde.

Het Historisch College FNI streeft daarnaast in 2021 naar een verdere bedrijfskundige, juridische en bestuurlijke vervlechting in V&VN, passend bij de beweging van Vereniging Nieuwe Stijl die V&VN doormaakt. Het college, het oude stichting bestuur en V&VN buigen zich hier eind 2020 en begin 2021 over. Het Historisch College FNI wil daarnaast verkennen wat de meest logische positie is voor het college binnen de nieuwe verenigingsstructuur. Het college opteert daarbij voor een centrale positie, waardoor het gemakkelijk kan schakelen met alle betrokken partijen binnen en buiten het bureau (beroepsontwikkeling, marketing, communicatie en de diverse afdelingen en V&VN communities).

Collectie

Een onderdeel van verdere vervlechting, en tevens belangrijk voor de tweede pijler in de Museumnorm, is de opslag van de museumcollectie. Op dit moment staat de museumcollectie en het archief opgeslagen in een depot in Culemborg. Gezien de grootte van het kantoor op de Orteliuslaan en de leegstand die 'het nieuwe normaal' met zich meebrengt, is het interessant te onderzoeken of het mogelijk is de collectie daar onder te brengen. Uiteraard kan dit alleen mits collectie niet versnipperd wordt en deze onder de juiste klimatologische omstandigheden kan worden beheerd. De historische tafel collectie & erfgoed zal zich in 2021 over deze plannen buigen.

Publiek

Tot slot maakt het Historisch College begin 2021 werk van de vervlechting met V&VN op het gebied van communicatie met haar publiek. Zo verstuurt FNI nog aparte nieuwsbrieven en beheert het aparte Social Media accounts. Ook is de website fni.nl nog opgemaakt in de oude huisstijl. Met hoofd communicatie is hier in een eerder stadium over gesproken. FNI.nl moet worden ge-update, maar ook moet worden verkent of het mogelijk is om fni.nl als erkend online museum over te zetten naar venvn.nl, of zelfs radicaal te 'verbouwen' zodat deze weer voldoet aan de eisen van de tijd.

De adviseur van het Historisch College maakt, met input van de collegeleden, afspraken met de afdeling communicatie over vervolgstappen op dit gebied.

Historische tafel: Museale activiteiten & public engagement

Doel: Landelijke aandacht (bijvoorbeeld OVT of Andere Tijden) voor het onderwerp: '100 jaar verpleegkundig diploma'.

Doel: Op 31 december zijn in samenwerking met Stichting Jonge Historici 6 podcasts gemaakt rondom het programma Jonge Historicus van het Jaar. De podcasts worden na afloop beoordeeld door leden van V&VN met ten minste een 7,5.

Doel 2021: Tentoonstelling in oude Prinsengrachtziekenhuis gerealiseerd.

Doel 2021-2022: Verkenning mogelijkheden overzetten FNI.nl naar venvn.nl.

Doel 2021-2025: Uitbreiden van community FNI.nl binnen de groep actieve verpleegkundigen en verzorgenden met 100 leden

Doel 2022: In samenwerking met Centraal Museum Utrecht en de faculteit verpleegkunde van Hogeschool Utrecht, heeft het Historisch College FNI een tentoonstelling 'Utrecht, Gezonde Stad' gerealiseerd.

Dit jaar liet zien hoe belangrijk verpleegkundigen en verzorgenden zijn voor onze samenleving. Het momentum wat daarmee is ontstaan willen we benutten. 2021 is het jaar dat adviseur van het college, Hugo Schalkwijk, als Jonge Historicus van het Jaar probeert zorg en geschiedenis verder aan elkaar te verbinden. Aanknopingspunt in 2021 is dat we het 100-jarig jubileum van het verpleegkundig diploma vieren. FNI en SHVB maken een plan om hier gezamenlijk aandacht aan te besteden in een landelijk aangeschreven geschiedenis programma als OVT of Andere Tijden, maar ook in landelijke vakbladen en andere media.

Het Florence Nightingale Instituut heeft in de jaren een aardige community opgebouwd. De Facebookpagina wordt gevolgd door zo'n 6000 mensen, de nieuwsbrief heeft 4000 lezers en de Twitterpagina heeft bijna 2000 volgers. In 2021 willen we deze community vergroten, met speciale aandacht voor jongeren en actieve verpleegkundigen. Het Historisch College FNI wil op die manier laten zien hoe geschiedenis kan bijdragen aan een gezamenlijke identiteit voor verpleegkundigen en verzorgenden. Dit willen we onder meer doen door het instellen van een aanmoedigingsprijs voor jonge verpleegkundigen, bijvoorbeeld door aan te haken bij bestaande initiatieven als de [Anna Reynvaan prijs](#) van V&VN en Amsterdam UMC.

Historische tafel: Onderwijs & kennisinfrastructuur

Doel: Eind 2021 is er tenminste 1 tool beschikbaar die studenten verpleegkunde en verplegingswetenschap helpt bij het doen van historisch onderzoek.

Doel: In 2021-2022 is er een overzicht van de manieren waarop geschiedenis van de verpleging vorm krijgt in de verschillende curricula

Doel 2021-20???: Het Historisch College FNI verkent de mogelijkheid tot bouwen van kennisinfrastructuur met een bijzonder hoogleraar, bijzonder lector en bijzonder practor van de geschiedenis van de verpleegkunde.

Het Historisch College FNI positioneert zich als spil in het netwerk van de geschiedenis van de verpleging en verzorging. Het zet zich daarbij in voor een robuuste academische kennisinfrastructuur en stimuleert historisch onderzoek naar de verpleging en verzorging. Daarnaast streeft het naar een historische component in de curricula van verpleegkundigen en verzorgenden. Dit doet het college door nauw samen te werken met faculteiten verpleegkunde en geschiedenis. In 2021 wil het Historisch College FNI stappen zetten in het ontwikkelen van handzame tools of games die kunnen worden gebruikt in curricula van opleidingen verpleegkunde en verzorging. Hiervoor zoekt het samenwerking met partner Stichting Else, die eveneens streven naar een groter historische component in het onderwijs voor (wijk) verpleegkundigen en verzorgende.

Andersom streeft het Historisch College FNI naar meer aandacht voor de geschiedenis van de verpleging en verzorging bij studenten geschiedenis. Het is een betrekkelijk klein veld dat enkel kan groeien als meer historici zich hier mee gaan bezighouden. Het Historisch College FNI wil deze groei in 2021 stimuleren, bijvoorbeeld door middel van het geven van (gast)colleges over de geschiedenis en erfgoed van de verpleging en verzorging en het organiseren van een (historische) scriptieprijs voor de HBO-V.

Historische tafel: Erfgoed & collectie

Doel: Eind 2021 is het collectieplan van FNI.nl up to date.

Doel: Eind 2021 is het archief van FNI verder ontsloten en is er een plan voor verdere digitalisering.

Doel: Verkenning samenwerking met SHVB en andere lokale collecties in het kader van deltaplan collecties.

Doel: In 2021 is verkend of verhuizing depot van Culemborg naar Orteliuslaan 1000 te Utrecht mogelijk is.

De museumcollectie en het archief van FNI.nl worden zorgvuldig beheerd en bewaard. Dit moet gebeuren volgens standaarden beschreven in de [Museumnorm 2020](#). Dat begint bij een up-to-date collectieplan. Het laatste collectieplan van FNI stamt echter uit 2015. Bij het collectieplan hoort ook een afstotingsbeleid. Deze dient zorgvuldig volgens de Leidraad Afstoting Museale Objecten (LAMO) te worden opgesteld. In 2021 onderzoekt de historische tafel Erfgoed & Collectie op welke onderdelen het bestaande plan kan worden aangepast.

Bij een eventuele verhuizing naar de Orteliuslaan moet de nieuwe ruimte voldoen aan bepaalde eisen zodat continuïteit en behoud van collectie worden gewaarborgd. Bijvoorbeeld licht- en klimaatomstandigheden moeten in orde zijn in de depotruimte.

Met behulp van ervaren vrijwilligers en stagiaires van bijvoorbeeld de Reinwardt Academie of master Publieksgeschiedenis wordt het archief verder beschreven en ontsloten. Een deel van dit archief is al digitaal. Het Historisch College FNI pakt het digitaliseringsproces in 2021 verder op. Daarnaast streeft het college er naar in 2022 een deel van het digitale archief ook online beschikbaar te maken. Uitgezocht moet worden wat daar voor nodig is, hoe deze beschikbaar te maken en voor wie deze beschikbaar is. Het archief van [Royal College of Nursing](#) dient hierbij als voorbeeld.

Ook brengt het Historisch College FNI in kaart waar zich vergelijkbare collecties van de geschiedenis van de verpleegkunde in Nederland bevinden. De collectie van FNI.nl vormt de kern van het grote geheel aan collecties die elkaar versterken. Daarnaast zal het college onderzoeken waar samenvoegen dan wel samenwerken mogelijk/gewenst is.